

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/120/2023
Identifikačné číslo spisu: 7617216768
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:7617216768.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne O. Z., narodenej XX. V. XXXX, W., X. XXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Michalovčíkom, Svidník, Makovická 768/20, proti žalovanej obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Hegedúšovou, Bratislava, Majerníkova 3/A, o zaplatenie 1.142,71 eura s príslušenstvom a určenie spotrebiteľskej neprijateľnosti zmluvnej podmienky, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8Csp/401/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2023 sp. zn. 11CoCsp/6/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému voči žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 13. októbra 2021 č. k. 8Csp/401/2017-202 zamietol žalobu (I.) a priznal žalovanej voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku (II.). Uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala: a) určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v Zmluve o úvere č. 7280663 zo dňa 2. 8. 2006 uvedenej v bode 13. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ a b) uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť sumu 1.142,71 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby až do zaplatenia.

1.1. Žalobu žalobkyňa skutkovo odôvodnila tým, že dňa 2. 8. 2006 v hmotnoprávnom postavení dlžníka uzatvorila so žalovanou ako veriteľom zmluvu o úvere č. 7280663, na základe ktorej jej žalovaná poskytla úver vo výške 30.000 Sk (995,82 eura) oproti jej záväzku poskytnuté finančné prostriedky spolu s dohodnutým navýšením v celkovej výške 58.800 Sk (1.951.80 eura) žalovanej vrátiť v 12

mesačných splátkach po 4.900 Sk (162,65 eura). Podľa žalobkyne úverová zmluva neobsahuje predpísané zákonné náležitosti podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a) a g) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zák. č. 71/1986 Zb. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z. z.“) a preto je poskytnutý spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. V bode 13. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru (ďalej len „VPÚ“) je formulovaná zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dojednaná a odplata svojou výškou na jednej strane a absenciou zodpovedajúceho protiplnenia na strane druhej, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech dlžníka ako spotrebiteľa, a preto podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalobkyňa uviedla, že zaplatila žalovanej celkom sumu 2.606,56 eura a žalovaná prijala plnenie nad rámec poskytnutých peňažných prostriedkov (nepremľaná časť v sume 1.142,71 eura, vymožená v rámci exekúcie vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5Er/550/2007, ktorá bola vyhlásená za neprípustnú a zastavená uznesením č. k. 5Er/550/2007-37 zo dňa 25. 9. 2017) v podobe bezdôvodného obohatenia na jej úkor, o ktorej skutočnosti sa žalobkyňa dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v auguste 2017, ktoré jej odporúčalo vyhľadať právnu pomoc. Vo svojej argumentácii žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-485/19 zo dňa 22. 4. 2021, ktoré vychádza pri uplatnení nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z trojročnej premlčacej doby a táto začína plynúť až právoplatnosťou rozhodnutia ako exekučného titulu, resp. od momentu právoplatného určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok.

1.2. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci v poradí druhým rozsudkom zo dňa 13. októbra 2021 a v ďalšom konaní vec právne posudzoval podľa ustanovení § 52 a nasl., § 451 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 2 písm. a) a b), § 4 ods. 2 písm. a) a g) zákona č. 258/2001 Z. z. a v intenciách právneho názoru odvolacieho súdu prednostne posúdil tiež dôvodnosť vznesenej námietky premlčania žalovanej. Skutkovo pritom vyšiel zo zistenia, že v úverovej zmluve nebol uvedený údaj o RPMN a absentoval tiež údaj o počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. S poukazom na ust. § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „zákon č. 1/1993 Z. z.“), ktoré v sebe zakotvuje nevyvrátiteľnú domnienku znalosti právnych predpisov, súd vyvodil záver, že žalobkyňa už pri podpise zmluvy mala vedomosť o tom, kto je veriteľom a komu a kedy spláca jednotlivé splátky, pričom tvrdeniu žalobkyne, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela od združenia, nemožno priznať právnu relevanciu, nakoľko od združenia žalobkyňa získala iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo nemožno stotožniť s momentom, kedy sa dozvedela o skutkových okolnostiach pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie uzavrel, že subjektívna lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia začala plynúť zaplatením príslušnej splátky úveru nad rámec zákonom ustanovenej povinnosti, pričom poslednú splátku žalobkyňa zaplatila dňa 18. 8. 2014, subjektívna dvojnásobná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia tak uplynula najneskôr dňa 19. 8. 2016 a žaloba bola podaná na súde dňa 7. 11. 2017 už po márnom uplynutí subjektívnej premlčacej doby. S odkazom na závery rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 zo dňa 22. 4. 2021, z ktorých vyplýva, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle Smernice Rady (ES) č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami Smernice Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady č. 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Pri nespornom skutkovom zistení (žalobkyňou nespochybné tvrdenie žalovanej), že poslednú úhradu za účelom splatenia úveru žalobkyňa realizovala dňa 18. 8. 2014, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa podala žalobu na súde dňa 7. 11. 2017 aj po uplynutí objektívnej premlčacej doby, ktorá márne uplynula dňa 19. 8. 2017. Súd vylúčil aplikáciu desaťročnej objektívnej lehoty s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18. 10. 2018, v ktorom dovolací súd právne uzavrel, že samotný fakt, že bankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti, bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. V tejto súvislosti skonštatoval, že žalobkyňa v konaní nepreukázala aj vzhľadom na čas uzavretia úverovej zmluvy (2. 8.

2006), kedy ešte neexistovala ustálená rozhodovacia prax súdov k otázke právneho posúdenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy, úmysel žalovanej získať na jej úkor bezdôvodné obohatenie. Záverom dodal, že sú mu známe rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 43/2020 a I. ÚS 51/2020, ktorými ústavný súd zrušil rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/169/2017 a 8Cdo/163/2018, zo záverov ktorých však nie je možné konštatovať, že v prípade posudzovania subjektívnej premlčacej doby v spotrebiteľskom vzťahu sa má vychádzať z argumentácie uvedenej žalobkyňou. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie posúdil žalovanou vznesenú námietku premlčania ako dôvodnú a dospel k záveru, že žalobkyňa nárok podaním žaloby na súde uplatnila po uplynutí dvojročnej subjektívnej, ako aj trojročnej objektívnej premlčacej doby, preto žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol. Vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky s poukazom na ust. § 53 ods. 1 OZ a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 55/2011-19 z 24. 2. 2011 súd prvej inštancie argumentoval tým, že zmluvný vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou vzniknutý na podklade zmluvy o úvere č. 7280663 z 2. 8. 2006, bol ukončený (zanikol) a uznesením č. k. 5Er/550/2007-37 z 25. 9. 2017, právoplatným dňa 1.2.2019, bola exekúcia zastavená. Žalobkyňa dňa 18. 8. 2014 uhradila poslednú splátku úveru, čo znamená, že za daného stavu jej už reálne nemôže ísť o docielenie skutočnej rovnosti medzi stranami zmluvného vzťahu. Podľa názoru súdu „v danom prípade ide iba o formulárovú žalobu, kde takéto požadované rozhodnutie súdu pre strany sporu z hľadiska ich reálneho života a už vôbec nie pre úpravu ich záväzkového vzťahu (nakoľko záväzkový vzťah medzi nimi zanikol) je zbytočné, nedôvodné (iba ak motivované nie záujmom spotrebiteľa, ale záujmom právneho zástupcu získania na trovách konania). Strany sporu po zániku záväzku zo zmluvy o úvere, reálne spätne nemôžu mať skutočný záujem na vyslovení neprijateľnosti zmluvnej podmienky a uvedené by už nesplnilo ani prevenčný účel“. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu v časti požadovaného určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnej žalovanej priznal nárok na ich náhradu proti žalobkyni v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 22. februára 2023 potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu v časti zamietavého výroku, v ktorej súd zamietol žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve o úvere (I.), v ostatnej napadnutej časti zmenil rozsudok tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 1.142,71 eura s 5 % úrokmi z omeškania od 24. 11. 2017 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (II.), ďalej rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 100 % náhradu trov konania vo vzťahu k uplatnenému nároku o zaplatenie peňažnej sumy (III.) a žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej 100 % náhradu trov konania vo vzťahu k nároku o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve o úvere (IV).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné iba sčasti, pokiaľ smeruje proti zamietavému výroku napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie sumy 1.142,71 eura s prísl. Rozsudok v časti napadnutého zamietavého výroku, v ktorej súd zamietol žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve o úvere, je zákonný a vecne správny, a preto odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP a v ostatnej odvolaním napadnutej zamietavej časti rozsudok postupom podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.142,71 eura s 5 % úrokmi z omeškania od 24. 11. 2017 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2.2. Odvolací súd poukázal, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí dôsledne premietol záväzný právny názor, ktorý odvolací súd vyslovil už v zrušujúcom uznesení č. k. 11CoCsp/32/2020-154 zo dňa 30. 4. 2021, v intenciách ktorého v danom spore bol povinný aj bez návrhu skúmať (aj skúmal) spotrebiteľskú neprijateľnosť zmluvných podmienok, na ktorých tiež spočíva žalobkyňou uplatnený nárok na plnenie. Odvolací súd formuloval záver, že podaná určovacia žaloba popri nároku na plnenie nemá žiadny právny význam a nepredstavuje vhodný a účinný prostriedok ochrany práv žalobkyne ako spotrebiteľa (jej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a prípadným protiprávnym konaním dodávateľa), neslúži potrebám praktického života a vedie len k zbytočnému rozmnožovaniu súdnych sporov. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok v tejto časti ako

vecne správny potvrdil.

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že neboli podmienky pre potvrdenie (§ 387 CSP) a ani pre zrušenie napadnutého rozsudku v jeho zamietavej časti, v ktorej súd prvej inštancie po posúdení zmluvy o úvere ako bezúročnej a bezpoplatkovej podľa ust. § 4 ods. 2 zák. č. 251/2001 Z. z. z dôvodu absencie náležitosti o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN) a údajov o počte a termínoch splátok, zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalovanej na podklade záveru o premlčaní nároku po uplatnení žalovanou (podľa názoru súdu prvej inštancie dôvodnej) námietky premlčania. Odvolací súd sa nestotožňuje s týmto právnym záverom a právne posúdenie otázky premlčania nároku žalobkyne zo strany súdu prvej inštancie, pokladá za nesprávne, založené na mylnej interpretácii ust. § 107 ods. 1 a ods. 2 OZ a ich aplikácii na zistený skutkový stav. Je zrejmé, že súd prvej inštancie pri posúdení začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v danej veci predovšetkým nesprávne vyšiel z prezumovanej (predpokladanej) vedomosti žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia, a nie zo skutočnej vedomosti o skutkových okolnostiach, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť, pokiaľ v dôvodoch napadnutého rozsudku argumentoval tým, že „žalobkyňa od združenia získala iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s dozvedením sa rozhodujúcich skutkových okolností o vzniku bezdôvodného obohatenia“, taktiež že „... žalobkyňa v auguste 2017 mala záujem zistiť si informácie o svojej zmluve, o ktoré sa dovedy nezaujímal, hoci mohla, avšak čas plynul...“. Otázkou premlčania z hľadiska spôsobu určenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, ktorá podľa názoru súdu prvej inštancie začala plynúť už momentom podpisu zmluvy o úvere, prvoinštančný súd neposúdil v plnom súlade so zákonom a závermi súčasnej rozhodovacej praxe, a predovšetkým nepostupoval v zmysle interpretačných záverov formulovaných v rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 22.4.2021 vo veci C-485/19, LH proti Profi Credit Slovakia s. r. o. a právneho názoru vyjadreného v recentnom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/29/2021 zo dňa 28. 9. 2021, v ktorom dovolací súd riešil právnu otázku (v dovtedajšej rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR neriešenú) začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v skutkovo obdobnej veci bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktorá je bezúročná a bez poplatkov. V uznesení sp. zn. 5Cdo/29/2021 Najvyšší súd SR v dovolateľkou nastolenej právnej otázke akcentoval špecifickosť situácie vzniknutej a vyvolanej osobitosťou právnej úpravy spotrebiteľského práva a uviedol, že „aj v tejto špecificknej situácii je pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka potrebné skúmať okamih, kedy oprávnený subjekt, t. j. spotrebiteľ nadobudol skutočnú vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovaného určitú čiastku, resp. čiastky, ktoré nebol povinný zaplatiť. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami dohodnutými v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt“. „Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby možno spájať s okamihom (reálnym momentom), v ktorom si žalobca musel byť vedomý toho, že bez existujúceho právneho dôvodu plnenia previedol na účet žalovaného vyššiu čiastku. Významné nie je, či oprávnený subjekt má právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť tieto skutkové okolnosti a zistiť, že zmluva, podľa ktorej plnil, je neplatná. Nejde o vedomosť právnej kvalifikácie podľa § 107 Občianskeho zákonníka, ale o znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto bezdôvodného obohatenia dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr“. Najvyšší súd SR pripomenul závery formulované v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 16. 1. 2013, v zmysle ktorých starorímsky princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa (porov. tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 9/2012). Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu“. Na základe uvedených východísk v skutkových okolnostiach tam posudzovanej veci dovolací súd individualizoval reálny moment, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a že žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil (porov.

rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo 121/2009) tak, že týmto momentom podľa názoru dovolacieho súdu je porada, ktorú absolvovala ako priemerná spotrebiteľka - fyzická osoba so svojou právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou; túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd uviedol, že v posudzovanej veci nie je namieste začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby odvíjať od znalosti žalobkyne o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (s uplatnením zásady „neznalosť zákona neospravedlňuje“), pričom vedomosť žalobkyne o bezdôvodnom obohatení nemožno vyvodiť ani na podklade skutočnosti, že spotrebiteľ pozná obsah zmluvy, ale pre záver o začatí plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné trvať na objektivizovaní inej skutkovej okolnosti, z ktorej mohla žalobkyňa takúto vedomosť nadobudnúť. Odvolací súd zastáva názor, že v posudzovanej veci skutkové okolnosti podstatné pre nadobudnutie skutočnej vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia a zodpovednosti žalovanej v dôsledku nedostatkov zmluvy o úvere, sa žalobkyňa preukázateľne dozvedela najneskôr z uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 5Er/550/2007-37 zo dňa 25. 9. 2017, ktorým bola exekúcia vedená na jej majetok v prospech žalovanej vyhlásená za neprípustnú a zastavená, čo korešponduje s jej tvrdením a žalobnou argumentáciou, že o vzniku bezdôvodného obohatenia sa dozvedela po právnej porade absolvovanej v auguste 2017 v Združení na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Keďže žalobu podala na súde dňa 7. 11. 2017, nárok zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie uplatnila včas pred márnym uplynutím dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula 25. 9. 2019. Iná rozhodujúca skutková okolnosť, od ktorej bolo možné vyvodiť začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, v konaní nevyšla najavo a keďže dôkazné bremeno preukázania skutočností, že subjektívna premlčacia doba vôbec začala plynúť a že uplynula pred uplatnením nároku na súde, zaťažovalo v spore žalovanú, ktorá v rámci svojej procesnej obrany v konaní vznesla námietku premlčania, z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalovanou v tomto smere odvolací súd uzavrel, že námietka premlčania vznesená žalovanou je nedôvodná, pokiaľ bola založená na uplynutí subjektívnej premlčacej doby.

2.4. Odvolací súd je názoru, že v zmysle záverov vyplývajúcich z rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 22. 4. 2021 vo veci C-485/19, LH proti Profi Credit Slovakia s. r. o. (ktoré súd prvej inštancie nesprávne interpretoval a aplikoval na prejednávany spor), ide o prípad, kedy nemožno aplikovať objektívnu trojročnú premlčaciu dobu v zmysle právnej úpravy v ust. § 107 ods. 2 OZ, ktorá odporuje článku 47 Charty a právu žalobkyne ako spotrebiteľa na účinný prostriedok súdnej ochrany, nakoľko „existuje zanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovolávať svojich práv priznaných právom Únie (keď k premlčaniu v trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 107 ods. 2 OZ dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ sám nie je schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá alebo keď nevedel o nekalej povahe zmluvnej podmienky). Potrebné je zohľadniť znevýhodnené postavenie spotrebiteľa, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach“ (body 61. až 63. cit. rozsudku ESD). V kontexte týchto interpretačných záverov odvolací súd v danej veci zohľadnil možnosť, že žalobkyňa nevedela, resp. nebola informovaná o svojich právach vyplývajúcich zo smernice 93/13 a nepoznala ich rozsah, pričom je nesporné, že na návrh žalovanej na jej majetok bola počas dlhého obdobia (od roku 2007 do 25. 9. 2017) nezákonne vedená exekúcia na podklade neplatnej rozhodcovskej doložky a rozhodcovského rozsudku ako nespôsobilého exekučného titulu, ktorá bola vyhlásená za neprípustnú a zastavená uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 5Er/550/2007-37 zo dňa 25. 9. 2017. Za týchto skutkových okolností odopretie práva na súdnu ochranu žalobkyňi z dôvodu uplynutia objektívnej premlčacej lehoty (posudzujúc začiatok jej plynutia momentom úhrady poslednej splátky úveru zaplatenej, resp. vymoženej v exekúcii dňa 18. 8. 2014), by bolo v rozpore s požiadavkami Smernice Rady č. 93/13 a právom Európskej únie.

2.5. Odvolací súd dospel k záveru, že posudzovaná úverová zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a) a g) zákona č. 251/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase jej uzavretia, a preto spotrebiteľský úver poskytnutý žalovanou žalobkyňi je bezúročný a bez poplatkov. Rozsah žalobkyňou požadovaného plnenia, resp. výška finančných prostriedkov exekvovaných v rámci nezákonne vedenej exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku ako

nespôsobilého exekučného titulu (vydaného na základe neplatnej rozhodcovskej doložky) z majetku žalobkyne nad rámec žalovanou poskytnutého úveru, žalovaná v konaní nespochybnila. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že prijatím plnenia vo výške 1.142,71 eura nad rámec poskytnutých peňažných prostriedkov sa žalovaná na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila, a preto žalobkyňa sa dôvodne domáha voči žalovanej vydania takto získaného bezdôvodného obohatenia, v súlade s ust. § 456 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil vecne nesprávny rozsudok v prevyšujúcej časti zamietavého výroku podľa ust. § 388 CSP tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi dlžnú sumu 1.142,71 eura a z dôvodu omeškania žalovanej s plnením dlžnej sumy priznal žalobkyňi tiež úroky z omeškania vo výške 5 % ročne od 22. 11. 2017, t. j. odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby až do zaplataenia, podľa ust. § 517 ods. 2 v spojení s § 563 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd zmenil rozsudok i v závislom výroku o trovách konania a rozhodol o nároku strán na náhradu trov účelne vynaložených v celom konaní podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnej žalobkyňi (v časti konania o vydanie bezdôvodného obohatenia) a úspešnej žalovanej (v časti konania o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky) priznal nárok na náhradu trov celého konania v 100 % rozsahu. O výške stranám sporu prisúdenej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 1, 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie proti výroku I. ktorým potvrdil rozsudok v časti zamietavého výroku, v ktorej súd zamietol žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve o úvere a proti výroku IV. ktorým rozhodol, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej 100 % náhradu trov konania vo vzťahu k nároku o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve o úvere, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

3.1. Namieta predovšetkým podľa § 420 písm. f) CSP nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý neprihliadal na odvolacie argumenty žalobkyne, tiež v súvislosti s rozlišovaním zániku (ukončenia) zmluvného vzťahu a zániku záväzku splnením dlhu (splnenie dlhu nemá/nemusí mať za následok zánik celého právneho vzťahu), resp. splnenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd nijako nereflekovali na to, že procesne je možné zamietnuť žalobu o určenie neprijateľných zmluvných podmienok len vtedy, keď súd zistí, že sa v súdnej veci nejedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku - takýto záver však zistený súdmi nebol. Práve naopak, odvolací súd dokonca sám konštatoval, že napadnutá zmluvná podmienka bola už ďalšími právoplatnými súdnymi rozhodnutiami judikovaná ako neprijateľná, teda mal za to, že v predmetnej veci nepochybne ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, no napriek tomu žalobu o určenie neprijateľných zmluvných podmienok z dôvodov údajnej neexistencie „záujmu“ žalobkyne na takom určení, zamietol. Namieta riadne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

3.2. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobkyňa uviedla, že odvolací súd sa odklonil od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30. januára 2019, podľa ktorého: „Podľa dovolacieho súdu v prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobcov) nemá právny význam zánik záväzku splnením dlhu (nie vždy splnenie dlhu má za následok zánik celého právneho vzťahu). Ako už bolo uvedené vyššie predmetná žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky. To sa okrem iného prejavuje v povinnosti dodávateľa nepoužívať v spotrebiteľských zmluvách neprijateľné podmienky. V tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda o nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. V konaní o neprijateľnosť zmluvnej podmienky zánik záväzku splnením (prípadne aj zánik celého právneho vzťahu) nemôže mať žiaden vplyv na žalobcami uplatnený nárok a teda ani na ich vecnú legitímáciu. Žalobcovia preto aj v prípade, že nárok uplatnili žalobou po zániku záväzkového právneho vzťahu, sú nositeľmi hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní

ide, a teda majú v predmetnom spore vecnú aktívnu legitimáciu. Opačný názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje č. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj Smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“).“

3.3. Dovolateľka tiež poukázala, že predmetný Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 01. 2019, sp. zn. 6Cdo/127/2017, bol podrobený aj testu ústavnosti, pričom Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. 04. 2020, sp. zn. III. ÚS 124/2020-21, bolo o. i. uvedené, že „26. Obiter dictum ústavný súd na podporu záverov v napadnutom rozsudku poukazuje na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a na doslova kľúčovú smernicu Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), najmä jej č. 6, podľa ktorého sa členské štáty majú postarať, aby nekalé (neprijateľné) podmienky spotrebiteľov nezaväzovali. V tejto súvislosti je vhodné spresniť, že čl. 6 ods. 1 má kogentnú povahu. Okrem toho treba zdôrazniť, že podľa judikatúry Súdneho dvora predmetná smernica ako celok predstavuje opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zverného Európskej únii, najmä na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celej Európskej únii (uznesenia Súdneho dvora C-76/10, bod 50). Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana, ktorú smernica zabezpečuje, jej čl. 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenne s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Súdneho dvora C-40/08, bod 52). Podstata noriem verejného poriadku spočíva okrem iného v tom, že na nich musí súd trvať vždy za každých okolností. Ak má preto súd predmetom konania napadnutú zmluvnú podmienku podľa čl. 6 smernice, už by nemali byť pochybnosti o potrebnej intenzite záujmu spotrebiteľa na vyhlásení (určení) zmluvnej podmienky za neprijateľnú a že je tento záujem právny a naliehavý. Tento záujem je daný z povahy veci. Zmluvnú podmienku, ktorá bola súdom vyhlásená (určená) za nekalú, treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky. Určenie nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím musí v zásade viesť k navráteniu jeho právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala (rozsudok Súdneho dvora, Veľká komora, v spojených veciach C-154/15, C-307/15 a C-308/15, bod 61). Uvedený rozsudok prispel k odstráneniu pochybnosti o spätných účinkoch rozhodnutia súdu o určení neplatnosti zmluvnej podmienky a tieto účinky z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemožno v zásade z hľadiska reštitúcie vzťahov časovo obmedzovať (body 7.2 a 7.3). Žalobu o určenie možno uplatniť už pri potencionalnej hrozbe vzniku ujmy (napr. C-374/14, bod 95., tiež C-34/13, bod 42.). Existuje teda možnosť domáhať sa vyhlásenia zmluvnej podmienky z preventívnych dôvodov (bez práva na reštitučné plnenie). Zo súdnej kontroly nie sú vylúčené ani zmluvné klauzuly, ktorých obsahom nie je právo na plnenie a s ktorými by bolo kumulatívne uplatnenie reštitučných práv na plnenie problematické až nemožné. Členským štátom patrí procesná autonómia, no špecifiká súdnych konaní nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá spotrebiteľom musí byť poskytnutá podľa ustanovení smernice 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok C-377/14, bod 50., tiež rozsudok C34/13, body 52. a 53., ako aj citovanú judikatúru). Ak spotrebiteľ vyvolá individuálny súdny spor o posúdenie zmluvnej podmienky, či nie je neprijateľná, súd ex offio zohľadňuje všetky okolnosti prípadu, aby sa dopracoval k finálnemu záveru, a to nielen z dôvodu individuálnej ochrany spotrebiteľa, ale v záujme dôležitého spoločenského cieľa. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodujúce, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú, t. j. či tak činí počas plnenia záväzkov zo zmluvy alebo až následne. Danosť právneho záujmu na zabezpečení právnej istoty, ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami nie je časovo limitovaná a takýto stav trvá, až kým dodávateľ neukončí používanie neprijateľnej zmluvnej podmienky (C-618/10, bod 52.). Existujú dva dominantne spôsoby, ktorými môžu spotrebiteľia docieľať ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Ten prvý je založený na žalobe osobitného subjektu proti dodávateľovi so záväznosťou pre každého (abstraktná kontrola podľa § 301 a Civilného sporového poriadku) a druhý spôsob predpokladá individuálny spor spotrebiteľa. Obe dva postupy sledujú rovnaký

cieľ zbaviť spotrebiteľov účinkov neprijateľných zmluvných podmienok. V prípade individuálneho sporu na rozdiel od abstraktnej kontroly sa zmluva v prípade pochybnosti o jej obsahu vykladá v prospech spotrebiteľa (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Rozsudok o určení konkrétnej zmluvnej podmienky za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti v individuálnej veci predstavuje pre naplnenie právnej istoty spotrebiteľa štandardný prostriedok ochrany. Bez toho, aby boli dotknuté práva z premlčania, takýto rozsudok predstavuje popri právnej istote o povahe zmluvnej podmienky aj základ pre prípadné ďalšie práva spotrebiteľa (napr. právo na reštitučné plnenie, právo na satisfakciu, právo na postúpenie pohľadávky vzniknutej plnením na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky) a má aj celospoločenský význam, pretože pre dodávateľa vzniká povinnosť ukončiť používanie judikovanej neprijateľnej podmienky (§ 53a Občianskeho zákonníka).“

3.4. Ďalší odklon podľa názoru dovolateľky sa týka rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/27/2018 z 28. marca 2019, podľa ktorého: „Žaloba o vyslovenie, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, je osobitným právnym prostriedkom ochrany spotrebiteľa, a to obdobne, ako je napríklad v prípadoch ochrany pred diskrimináciou považovaná za takýto osobitný právny prostriedok ochrany práva žaloba o vyslovenie, že bolo porušené právo žalobcu na rovnaké zaobchádzanie, alebo v prípadoch ochrany osobnostných práv žaloba o vyslovenie, že určitý výrok je nepravdivý, resp., že bolo určitým spôsobom neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv. Považa takejto žaloby ako osobitného právneho prostriedku ochrany spotrebiteľa (a teda nie ako určovacej žaloby) bola naznačená už v rozhodnutí najvyššieho súdu zo 14. septembra. 2016 sp. zn. 6Cdo/389/2015. V tomto rozhodnutí najvyšší súd v súvislosti s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva, konštatoval, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.“

3.5. Dovolaťka nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, že po zániku ich záväzkového vzťahu je určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky zbytočné, bez skutočného významu pre žalobkyňu ako spotrebiteľa popri súčasne podanej žalobe na plnenie a neplniacu svoj preventívny účel. Nesúhlasí ani s názorom, že podaná určovacia žaloba popri nároku na plnenie nemá žiadny právny význam a nepredstavuje vhodný a účinný prostriedok ochrany práv žalobkyne ako spotrebiteľa (jej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a prípadným protiprávnym konaním dodávateľa), neslúži potrebám praktického života a vedie len k zbytočnému rozmnožovaniu súdnych sporov. Dovolaťka v prvom rade namietame závery, aby ukončením exekúcie mala zaniknúť zmluva alebo zmluvný vzťah, na základe ktorej/ktorého bol nejaký nárok exekvovaný. Zo zmluvného vzťahu založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere plynú aj ďalšie nároky pre obe strany, najmä zodpovednostné (napr. zodpovednosť dodávateľa alebo jeho právneho nástupcu za neprijateľné zmluvné podmienky, zodpovednosť dodávateľa za porušenie spotrebiteľských práv a povinností a tomu zodpovedajúce právo na primerané finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľských práv a povinností, zodpovednosť za vydanie bezdôvodného obohatenia sa), a iné. Splnením záväzku zo zmluvy ešte nezaniká zmluvný vzťah. Teda, ani v predmetnej veci nezanikol zmluvný vzťah medzi žalobkyňou ako dlžníkom (spotrebiteľom) a žalovaným ako veriteľom (dodávateľom) zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom treba jasne rozlišovať medzi zánikom zmluvného vzťahu a zánikom záväzku z takéhoto zmluvného vzťahu. Tiež poukázala, že právo domáhať sa ochrany pred nekalými obchodnými podmienkami nemôže byť v zmysle ochrany sledovanej článkami 6 a 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (tiež analogicky Rozsudok SD EÚ z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00), považované ani za premlčané. Je názoru, že súdy nižšej inštancie sa odklonili od už ustálenej praxe dovolacieho súdu (6Cdo/127/2017, 6Cdo/27/2018), najmä v prípade riešenia právnej otázky, či pre určovanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobkyne) má právny význam zánik záväzku splnením dlhu, resp. či splnenie dlhu zo zmluvy o

spotrebiteľskom úvere má za následok zánik celého právneho vzťahu medzi veriteľom ako dodávateľom a dlžníkom ako spotrebiteľom.

3.6. Podľa dovolateľky rozhodnutie záviselo tiež od právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1. písm. b) CSP. Považuje za zásadné vyriešiť to, či právo na ochranu pred nekalými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách je časovo limitované, a teda či sa určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky možno domáhať aj za stavu, že k nim došlo pred zmluvou o spotrebiteľskom úvere, počas jej plnenia, ale aj po zániku zmluvy o spotrebiteľskom úvere (po splnení záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere). Navrhla, aby dovolací súd prípadne vyriešil nasledovné právne otázky:

(i) Je právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách časovo limitované?

(ii) Môže byť určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky považované za nemajúce žiadny praktický význam, neslúžiace na odstránenie spornosti v právnom vzťahu strán, bez skutočného významu pre spotrebiteľa a neplniace svoj preventívny účel, ak došlo k zániku záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy alebo k zániku spotrebiteľskej zmluvy ?

3.7. Dovolaiteľka na základe vyššie uvedeného je názoru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie predstavuje nezákonné rozhodnutie, ktoré vychádza tiež z nesprávnej aplikácie práva. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, zrušil Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. 02. 2023, č. k. 11CoCsp/6/2022 - 256 v spojení s Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 13. 10. 2021, č. k. 8Csp/401/2017 - 202, v napadnutej časti a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobkyňa si zároveň uplatnila právo na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa plne stotožnil s názorom prvoinštančného ako aj odvolacieho súdu, navrhol podané dovolanie ako neprípustné odmietnuť alebo ako nedôvodné zamietnuť a zaviazat' žalobkyňu na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľka v dovolaní namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie.

14. K námietkam žalobkyne týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania - ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia - je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé.

Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

15. Vo svetle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalobkyne spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Dovolací súd poukazuje, že žalobkyňa sa požadovaného určenia žalobou domáhala popri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovanou prijatím plnenia zo zmluvy o úvere, ktorú otázku (spotrebiteľskej neprijateľnosti zmluvných podmienok súd posudzoval v danom spore prejudiciálne a po posúdení obsahu napadnutej úverovej zmluvy dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 251/2001 Z. z., z čoho vyplýva, že žalovaná nemá nárok na úroky ani na akékoľvek poplatky v súvislosti s uzavretou úverovou zmluvou. Za týchto okolností samostatné určujúce rozhodnutie o tom, že zmluvná podmienka o časti poplatku, zodpovedajúceho nákladom na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou (formulovaná v bode 13. VPÚ) nemá pre žalobkyňu žiadny praktický význam, taká žaloba neplní svoj účel a neslúži na odstránenie spornosti v právnom vzťahu strán, navyše v situácii, ak napadnutá zmluvná podmienka bola už ďalšími právoplatnými súdnymi rozhodnutiami judikovaná ako neprijateľná, a teda žalovaná je povinná zdržať sa používania tejto podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Žalobkyňou požadované určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (vo výroku rozsudku) súd prvej inštancie posúdil v plnom súlade so zákonom, pokiaľ samotnú určovaciu žalobu považoval síce vo všeobecnosti za procesne prípustnú v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP (ide o osobitný druh žaloby, ktorá vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, tiež z ust. § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 11.2018), avšak v posudzovanej veci pre strany sporu po zániku ich záväzkového vzťahu za zbytočnú, bez skutočného významu pre žalobkyňu ako spotrebiteľa popri súčasne podanej žalobe na plnenie a neplniacu svoj preventívny účel. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí dôsledne premietol i záväzný právny názor, ktorý odvolací súd vyslovil už v zrušujúcom uznesení č. k. 11CoCsp/32/2020-154 zo dňa 30. 4. 2021, v intenciách ktorého v danom spore bol povinný aj bez návrhu skúmať (aj skúmať) spotrebiteľskú neprijateľnosť zmluvných podmienok, na ktorých tiež spočíva žalobkyňou uplatnený nárok na plnenie. Odvolací súd formuloval záver, že podaná určovacia žaloba popri nároku na plnenie nemá žiadny právny význam a nepredstavuje vhodný a účinný prostriedok ochrany práv žalobkyne ako spotrebiteľa (jej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a prípadným protiprávnym konaním dodávateľa), neslúži potrebám praktického života a vedie len k zbytočnému rozmnožovaniu súdnych sporov.

16. V rámci dovolania vo vzťahu k náhrade trov konania žalobkyňa tiež namieta závislý výrok o trovách konania (výrok IV.). Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd v bode 17. a 18. rozsudku zákonným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie o trovách konania kde uviedol, že rozhodol o nároku strán na náhradu trov účelne vynaložených v celom konaní podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnej žalobkyne (v časti konania o vydanie bezdôvodného obohatenia) a úspešnej žalovanej (v časti konania o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky) priznal nárok na náhradu trov celého konania v 100 % rozsahu. O výške stranám sporu prisúdenej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods.

1, 2 CSP). Dovolací súd poukazuje, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP by bolo v tomto prípade prípustné, ak by žalobkyňa presvedčivo preukázala, že procesná vada odvolacieho súdu týkajúca sa výroku o nepriznaní trov konania mala za následok nesprávne rozhodnutie alebo porušenie jej procesných práv, čo sa ale v posudzovanom prípade nestalo.

17. Odvolací súd sa zaoberal predmetom konania v celej jeho komplexnosti aj šírke, zohľadnil a vysporiadal sa i s argumentáciou žalobkyne a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok okresného súdu treba v napadnutej časti potvrdiť. Z napadnutého rozsudku je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súd vychádzal, akými úvahami sa riadil odvolací súd a aké závery zaujal k právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

18. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 písm. f) CSP nie je dôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

19. Žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania okrem iného vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

20. Dovolateľka v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázala, že súdy oboch inštancií sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (sp. zn. 6Cdo/127/2017 a 6Cdo/27/2018) v prípade riešenia právnej otázky, či pre určovanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobkyne) má právny význam zánik záväzku splnením dlhu, resp. či splnenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere má za následok zánik celého právneho vzťahu medzi veriteľom ako dodávateľom a dlžníkom ako spotrebiteľom.

21. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

22. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o

rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

23. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

25. S poukazom na vyššie definované kritériá právnej otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľkou namietané nesprávne právne posúdenie veci tak, ako ho formulovala, nebolo spôsobilé založiť prípustnosť jej dovolania podľa citovaného ustanovenia, a to z dôvodu poukazu na odklon od ňou uvádzaného rozhodnutia dovolacieho súdu. Pokiaľ sa dovolateľka domnievala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a poukázala na rozhodnutie 6Cdo/127/2017 a 6Cdo/27/2018, nie je vo vzťahu k ňou nastolenému právnemu posúdeniu priliehavé pre odlišnosť skutkových okolností. Pokiaľ dovolateľka poukazovala na uznesenie najvyššieho súdu z 28. marca 2019 sp.zn. 6Cdo/127/2017, v predmetnom rozhodnutí sa súd zaoberal právnou otázkou, či možno priznať primerané finančné zadosťučinenie spotrebiteľovi podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. bez toho, aby bola v konaní preukázaná existencia a výška vzniknutej ujmy a bez toho, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Tu dovolací súd uzavrel, že citované ustanovenie (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.) má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania proti spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy, a aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia. Dovolací súd dodáva, že v uvedenej veci ak sa žalobca domáhal primeraného finančného zadosťučinenia, súd musel najskôr rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Cieľom žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je len to, aby individuálny spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve (aby ho táto nezaväzovala), ale obsahom je aj povinnosť dodávateľa nepoužívať

ďalej nečestnú zmluvnú podmienku, najmä neuplatňovať z nej plnenie na súde a neprijímať plnenia z takejto podmienky. Účelom žaloby je aj pôsobiť ako „odstrašujúci“ prostriedok voči dodávateľom so zámerom predchádzať nečestným zmluvným podmienkam. Význam vyslovenia konkrétnej neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vo výroku rozsudku je tiež v tom, aby dodávateľa „nútil“ k náprave tohto stavu vo forme zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom nielen vo vzťahu k individuálnemu spotrebiteľovi, ale aby upustil od jej používania vo formulárových zmluvách voči všetkým spotrebiteľom.

26. V konaní z 28. marca 2019 sp. zn. 6Cdo/27/2018 išlo o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, a v prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Vychádza totiž z predpokladu, že dodávateľ porušuje svoju povinnosť nepoužívať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Je založená na protiprávnom konaní dodávateľa voči spotrebiteľovi. Kladným rozhodnutím o takejto žalobe sa priamo nedeclaruje (ne)existencia práva, ale sa deklaruje existencia nečestnej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku. Možno ju uplatniť len v prípade spotrebiteľskej zmluvy a odlišným je aj účel, ktorému má slúžiť (jej cieľom je zabrániť používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky). Žaloba o vyslovenie, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, je osobitným právnym prostriedkom ochrany spotrebiteľa, a to obdobne, ako je napríklad v prípadoch ochrany pred diskrimináciou považovaná za takýto osobitný právny prostriedok ochrany práva žaloba o vyslovenie, že bolo porušené právo žalobcu na rovnaké zaobchádzanie, alebo v prípadoch ochrany osobnostných práv žaloba o vyslovenie, že určitý výrok je nepravdivý, resp., že bolo určitým spôsobom neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv.

27. Dovolací súd je názoru, že ak súd uznal nárok na bezdôvodné obohatenie (ako v súdnej veci), dosahuje sa rovnaký praktický výsledok, akoby bola táto podmienka vyhlásená za neprijateľnú. Navyše súdy už v iných prípadoch rozhodli, že podobná alebo tá istá klauzula je neprijateľná. To znamená, že žalovaná ju už nemôže používať v budúcnosti. Ak medzi žalobkyňou a žalovanou už neexistuje aktívny právny vzťah, tak nemá zmysel formálne deklarovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky, keďže už neprináša právne dôsledky pre danú žalobkyňu. Dovolací súd súhlasí s odôvodnením odvolacieho súdu ktorý formuloval záver, že podaná určovacia žaloba popri nároku na plnenie nemá žiadny právny význam a nepredstavuje vhodný a účinný prostriedok ochrany práv žalobkyne ako spotrebiteľa (jej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a prípadným protiprávnym konaním dodávateľa), neslúži potrebám praktického života a vedie len k zbytočnému rozmnožovaniu súdnych sporov.

28. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/127/2017 a 6Cdo/27/2018, od ktorých vidí dovolateľka odklon, je pre odlišné skutkové a právne okolnosti na prejednávajúcu vec neaplikovateľné.

29. Základná téza o nevyhnutnosti analógie v skutkovom stave tvorí predpoklad aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, t. j. iba vtedy dochádza k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak ide súčasne o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu. Pri argumentácii akýmkoľvek súdnym rozhodnutím treba vždy text takého rozhodnutia vnímať v kontexte pôvodného konania, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané. Ak sú skutkové okolnosti v posudzovanom prípade odlišné, nemožno závery súdneho rozhodnutia ako precedensu v inej veci bez ďalšieho preberať a v takom prípade ide o nepriliehavý „judikát“.

30. Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“ Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie

dovolacieho súdu, keďže dovolateľom označené rozhodnutie najvyššieho súdu nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax na prejednávany prípad.

31. Žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a formulovala dovolacie otázky:

(i) Je právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách časovo limitované?

(ii) Môže byť určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky považované za nemajúce žiadny praktický význam, neslúžiace na odstránenie spornosti v právnom vzťahu strán, bez skutočného významu pre spotrebiteľa a neplniace svoj preventívny účel, ak došlo k zániku záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy alebo k zániku spotrebiteľskej zmluvy ?

32. Dovolací súd poukazuje, že aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvodu na odmietnutie dovolania a dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

33. Vyššie uvedené znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické a ani akademické otázky. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Predložené dovolacie otázky žalobkyňou sú otázky teoretické, no ich zodpovedanie nemá zásadný dosah na rozhodnutie veci, pretože žalobkyňa sa požadovaného určenia žalobou domáhala popri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovanou prijatím plnenia zo zmluvy o úvere, ktorú otázku (spotrebiteľskej neprijateľnosti zmluvných podmienok súd posudzoval v danom spore prejudiciálne a po posúdení obsahu napadnutej úverovej zmluvy dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 251/2001 Z. z., z čoho vyplýva, že žalovaná nemá nárok na úroky ani na akékoľvek poplatky v súvislosti s uzavretou úverovou zmluvou. Za týchto okolností samostatné určujúce rozhodnutie o tom, že zmluvná podmienka o časti poplatku, zodpovedajúceho nákladom na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou (formulovaná v bode 13. VPÚ) aj podľa názoru dovolacieho súdu nemá pre žalobkyňu žiadny praktický význam, taká žaloba neplní svoj účel a neslúži na odstránenie spornosti v právnom vzťahu strán, navyše v situácii, ak napadnutá zmluvná podmienka bola už ďalšími právoplatnými súdnymi rozhodnutiami judikovaná ako neprijateľná, a teda žalovaná je povinná zdržať sa používania tejto podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Žalobkyňou požadované určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (vo výroku rozsudku) súd posudzoval v danom spore prejudiciálne.

34. Dovolací súd podčiarkuje, že v rámci dovolacieho konania je preto podstatné, aby otázka, ktorú dovolateľ nastoľuje, nebola iba akademického charakteru, ale aby mala reálny dopad na rozhodnutie vo veci. Dovolací súd uzatvára, že predmetné dovolacie otázky nastolené žalobkyňou sú akademické a v tom prípade dovolací súd ich nemôže riešiť, pretože by sa tým zbytočne zaoberal právnym problémom, ktorý nemá žiaden význam pre konkrétnu vec. Je pritom potrebné zdôrazniť, že cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické či hypotetické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Predložená dovolacia argumentácia tak nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

35. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne

posúdenie vecí podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

36. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.